

„Nevysloviš krivé svedectvo proti svojmu bližnému!“ (Ex 20, 16).
 „Otom bolo povedané: ‚Nebudeš krivo prisahať, ale splniš, čo si Pánovi prisahal!‘“ (Mt 5, 33).

BOŽIE SLOVO:

(Jak 1,26; 3,5-6)

Čítanie z listu sv. apoštola Jakuba: *Ak si niekto myslí, že je nábožný, a nedrží si jazyk na uzde, ale klame sám seba, toho nábožnosť je márna. Je to síce malý úd, ale honosí sa veľkými vecami. Pozrite, aký malý oheň akú veľkú horu zapáli! Aj jazyk je oheň, svet nepravosti; jazyk je medzi našimi údmi ten, ktorý poškvŕňuje celé telo, rozpaľuje kolobeh života a sám je peklom rozpálený.* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA (KKC 2475 – 2480)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 605; 613; 679)

V liturgii svätej omše, obzvlášť v pôste a advente a v časoch pokánia, vyznávame hriechy, ktoré konáme „*myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbávaním dobrého*“. Ťažko posúdiť, ktorým spôsobom hrešíme najviac – či myslou, ktorá je svetská, nepodobná Bohu a ani sa ju nesnažíme meniť, či zanedbávaním dobrého podľa slov Písma „*Kto teda vie dobre robiť a nerobí, má hriech*“ (Jak 4,17), alebo práve slovami. S istotou môžeme povedať len to, že z tejto štvorice istotne najmenej hriechov konáme skutkami... Ostatné tri sú potom možno so čťou vyrovnané. Dnes nám katechizmus povie niečo k témam, ktoré sa nás ako týkajú, tak neraz sa pýtame, čo presne znamenajú. Poďme na ne!

„**Falošné svedectvo a krivá prisaha.** *Ak sa nejaké tvrdenie, ktoré je v rozpore s pravdou, vyjadrí verejne, nadobúda osobitnú závažnosť. Pred súdom sa stáva falošným svedectvom. Ak sa koná pod prisahou, ide o krivú prisahu. Takéto správania prispievajú buď k odsúdeniu nevinného, alebo k ospravedlneniu vinníka, alebo k zvýšeniu trestu, do ktorého obžalovaný upadol. Vážne ohrozujú vykonávanie spravodlivosti a správnosť rozsudku vyneseného sudcami*“ (KKC 2476). U kresťanov absolútne neprípustné, niečo také konať. Neznamená to, že nikdy nie je možné verejne tvrdiť nepravdu – spomeňme len, koľko ľudí bolo za nacizmu či komunizmu zachránených len preto, že ľudia, ktorí ich zachraňovali, pri výsluchu luhali eštebákovi aj na súde. Ak ale podobná lož spôsobí niekomu škodu a ujmu – alebo spôsobí ujmu spravodlivosti ako takej – potom je neprípustná. Bodka. Aj keby mala nám samým neprospieť. Ako vraví Písmo: „*Prečo radšej nestrpíte krivdu? Prečo radšej neznesiete škodu?*“ (1 Kor 6,7).

„**Rešpektovanie dobrého mena osôb** zakazuje každý postoj a každé slovo, ktoré im môže zapríčiniť nespravodlivú škodu. Previňuje sa: **nerozvážnym posudzovaním**, kto hoci aj mlčky bez dostatočného podkladu pripúšťa ako pravdivú nejakú morálnu chybu bližného; **ohováraním**, kto bez objektívneho platného dôvodu odhaľuje chyby a previnenia bližného osobám, ktoré o nich nevedia; **osočovaním**, kto tvrdeniami, ktoré sú v rozpore s pravdou, poškozujú dobré meno druhých a dáva príležitosť k mylným úsudkom o nich“ (KKC 2477). Takže,...

- **nerozvážne posudzovanie** je, keď nemám dôkazy a istotou o tom, čo zlé o inom hovorím, ale napriek tomu to hovorím. Poznáte to: „To je taký lotor!“, „A on bude určite tiež pekné kvítko!“, „Všetci kradnú, kradli tamti, kradnú aj títo...“ a pod. V prípade neistoty Katechizmus hovorí: „*Aby sa vyhlo nerozvážnemu posudzovaniu, každý sa má usilovať, pokiaľ je to možné, vysvetľovať si v priaznivom zmysle myšlienky, slová a skutky svojho bližného*“ (KKC 2478). Tak, ako u súdu existuje oná *presumpcia neviny* a kým sa jasne nedokáže vina, považuje sa obvinený za nevinného; tak aj čo sa našej reči týka, kým nie je dostatočne isté a preukázané zlo, mali by sme sa kloniť k dobru, predpokladať, že ten druhý je dobrý človek (kým sa s istotou nepresvedčíme o opak) a teda aj to, čo hovorí alebo robí, robí s dobrým úmyslom a správne (kým sa nepreukáže opak). Čiže vždy sa v prípade iných ľudí kloniť k lepšiemu, kým si nie sme istí o opak. Pekne tento postoj vyjadruje jeden z príbehov legendárnych otcov púšte: „*Slyšiel jsem, že jeden bratr šel navštívit jiného a když našel jeho celu špinavou a neuklizenou, řekl si: ‚Jak je tento bratr šťastný, že je odpoután od všech pozemských a pomijivých věcí a že je tak upoután na Boha, že si ani neudělá v cele pořádek! Šel navštívit jiného a když naopak viděl jeho celu dokonale čistou a uklizenou, přišlo mu na mysl, že duše tohoto bratra je také tak čistá a spořádaná jako jeho cela a že rozpoložení srdce se podobá pořádku na místě, kde bydlí. Neobvinil ani prvního z lenosti ani druhého z marnivosti, ale oběma se cítil povzbuzen*“ (sv. Dorotheos z Gazy).

- **Ohováranie:** Ak sa ale s istotou presvedčíme o zle toho druhého, potom musíme s týmto poznáním správne naložiť. Znovu nechajme prehovoríť poučenia púštnych otcov: „*Bratři, kdybychom měli lásku, všechno bychom omlouvali, jak nám toho dali příklad svatí. Když měli před očima hříchy lidí, nebyli slepí, ale nedívali se na ně. Kdo nenáviděl hřích víc nežli svatí? A přece nemají v nenávisti hříšníka, neodsuzují ho, neutíkají před ním, jako by jim naháněl hrůzu. Naopak mají soucit s jeho slabostí, varují ho, povzbuzují, utěšují a jednají s ním jako s nemocným údem. Není nic, co by neudělali pro jeho uzdravení*“ (sv. Dorotheos z Gazy). Existujú asi len dva prípady, kedy je prípustné o zlých stránkach iného človeka otvorene hovoriť s niekým, kto o nich nevie a nepozná ich. Tým prvým je dobro onoho zlého človeka, keď hovoríme s niekým, kto môže napomôcť jeho obráteniu, ktoré je našim prvým a hlavným cieľom, ako nabáda sv. Dorotheos. Tým druhým je, ak pred jeho skutkami varujeme iného človeka, ktorému by onen zlý mohol skutočne spôsobiť ujmu a zlo a toto je naozaj reálne nebezpečenstvo, nielen niečo, čo druhému hovoríme len tak, „pre každý prípad“. Ak ani jeden z týchto dôvodov nie je, potom o zlých stránkach iného človeka mlčíme, aj

keď sme sa s istotou presvedčili, že ich naozaj má! Ak tak nekonáme, previňujeme sa hriechom *ohovárania*, ktorý len teraz nedávno sv. otec František prirovnal (a nie nepravom) k *vražde*, pretože ničí dobré meno iného človeka a môže zničiť a ubiť aj jeho samotného!

- **Osočovanie** nakoniec je, ak o inom hovoríme zlé veci, ktoré sú navyše nepravdivé a my vieme, že sú nepravdivé alebo aspoň tušíme, že nepravdivé sú. Niečo tak zákerné – ak sme kresťania – ani na rozum nám niečo podobné prísť nemôže, nie že by sme to dokonca robili a hovorili! Bežne sa používa v politike, určite aj v obchode a podnikaní – ale nie u kresťanov! Nie u nás! Nikdy!

Ale hriechom je aj opak: „*Treba zavrhnúť každé slovo alebo správanie, ktoré lichotením, pochlebovaním alebo povolnosťou povzbudzuje a utvrdzuje druhého v jeho zlých skutkoch a v jeho skazenom správaní. Pochlebovanie je ťažkým previnením, ak sa človek stáva spoluvinníkom nerestí alebo ťažkých hriechov. Túžba preukázať službu alebo priateľstvo neospravedlňujú dvojakoť v reči. Pochlebovanie je všedným hriechom, keď vychádza iba z túžby byť príjemným, vyhnúť sa nejakému zlu, uspokojiť nejakú potrebu alebo dosiahnuť oprávnené výhody*“ (KKC 2480).

Ujmou na pravde a ťažkým, hriechom je teda aj to, ak chválime človeka, ktorý koná vážne zlo (lebo tak chceme pre seba získať jeho priazeň či nejaký zisk), pričom prehliadame alebo dokonca schvaľujeme zlo, ktoré koná. Koľkokrát sa tak správame k šéfom, k vysokopostaveným ľuďom a podobne?

Všedným hriechom môže byť vtedy, ak cítime, že by sme mali iného napomenúť alebo zaujať stanovisko k tomu, čo robí – ale „pre pokoj“ v rodine, medzi priateľmi, na pracovisku, ... radšej mlčíme.

UVAŽUJEME:

Dnes tu toho máme veľa a konkrétneho. Tak len poskúmajme svoj život, reči, konanie, správanie sa...